

– Denne plassen har reddet livet mitt

– Jeg var livredd da jeg skulle ut igjen etter behandling på rusklinikk. Jeg så bare stupet, sier «Anette». En plass på Jegersberg gård ble redningen. Her har hun funnet ro og håp for framtiden.

AV: ANNE-CATHRINE REUTERDAHL, KORUS - SØR

– **NÅ SKAL VI TA MED KAYA UT** på en liten tur, sier Anette, og viser vei inn i en rød låve som er gjort om til «hundedagis». Her kan hundeeiere i Kristiansand levere hundene sine på dagtid som i en barnehage. Anette har ansvaret her. Hun står tidlig opp hver morgen for å gå på jobben hun har blitt så glad i. Hun virker trygg og er imøtekommende, og det er umulig å gjette at hun at hun for et par år siden levde med rus, bodde på gata og var ut og inn av behandling.

For ni måneder siden kom hun hit til Jegersberg gård, et rehabiliteringssenter for spesielt motiverte rusavhengige som ønsker et langtidsopphold. Her kan man regne med å bli i tre år eller lenger. Det er et krav om å være rus- og medikamentfri for å komme hit, og Jegersberg tilbyr ikke behandling ut over det vanlige livet her. Men alle har sitt å stri med når de flytter inn, de som trenger videre hjelp fra spesialisthelsetjenesten får det på utsiden av gården, forteller Ingelill Lærum Pedersen, fagansvarlig på Jegersberg gård.

– Alle som er her må jobbe med å tåle angsten. Vi pleier å si at én ting er å være rusfri, men å lære å tåle alt som rusfri, det vi skal øve på her. Det å stå i utfordringer, kunne gi og ta i mot tilbakemeldinger, det har vi fokus på.

Måtte nå bunnen

Anette var 12 år da hun drakk alkohol for første gang. Hun likte spenningen, og som 13-14-åring

FAKTA

Dette er Jegersberg gård

- Jegersberg gård rehabiliterings- og kompetansesenter ligger i Kristiansand.
- Det er drevet gjennom et interkommunalt samarbeid mellom fem kommuner: Kristiansand, Søgne, Vennessla, Songdalen og Lillesand.
- Her legges fire hovedelementer til grunn for rehabilitering: tid, mentor, fellesskap og kvalifisering.
- Gården består av tre staller med totalt 33 stallplasser, og de som bor her tilbyr tjenester innen hestepass, hundepass, hagearbeid og annet.
- Det er fire ansatte og for tiden 12 plasser, men snart utvides det til 26 plasser.
- Det stilles krav om rus- og medikamentfrihet.
- Det vil åpnes for søkere fra hele landet.
- Modellen er et felles løft mellom kommuner, helseforetak, private organisasjoner, faglig kompetanse og brukerkompetanse, næringsliv og sentrale offentlige aktører på flere felt. Sentrale samarbeidspartnere blant andre A-larm, SSHF ARA, UiA, Kirkens Bymisjon, NAV og Sørlandsparken næringsforening.

Anette føler at hun har fått en ny sjanse i livet gjennom opplegget på Jegersberg gård. Arbeidet med hundene betyr spesielt mye for henne. Her er hun på tur med hunden Kaya.

begynte hun i tillegg å røyke hasj. Det var rundt denne tiden moren ble alvorlig syk, og bruken av hasj og alkohol eskalerte kraftig. Det ble hennes måte å takle det vanskelige i livet på. Det utviklet seg videre, og som 16-åring hadde det sklidd helt ut med amfetamin, ecstasy og piller. Samtidig klarte hun halvveis å følge opp skolen, og var godt i gang som malerlærling.

– Det var fullt kjørt. Men etter hvert begynte det å slå sprekker, forteller Anette.

Hun kom i behandling for første gang som 22-åring. Da hadde det vært mange tøffe år, og det var på høy tid med hjelp.

– Jeg måtte nå bunnen før jeg innså at jeg trengte hjelp, sier hun.

Det ble mange runder ut og inn av avrusning, og for hver gang var situasjonen blitt verre. Så kom dagen da hun våknet på avrusning i rullestol uten å kunne bevege beina sine. Det ble et vendepunkt for Anette.

– Jeg husket ikke hva som hadde skjedd, men jeg husker følelsen jeg fikk. «Neste gang er det ikke sikkert jeg lever», tenkte jeg, og ba om å få søknadspapirer til behandling.

For første gang ville hun virkelig bli rusfri. Men så enkelt var det ikke.

Fikk panikk da hun skulle ut

Anette gikk gjennom et behandlingsløp på to år, og var rusfri i nærmere fire år.

” – *Jeg måtte nå bunnen før jeg innså at jeg trengte hjelp.*

– Men så er det livet. Jeg ble syk, og det endte med en sprekk.

Det gikk fort nedover, og det ble noen heftige år. Miljøet var blitt hardere. Hun var ut og inn av ruspoliklinikk. Hun mistet venner, familie og etter hvert leiligheten sin. Hun stod på bar bakke og prøvde å klamre seg til livet mens hun ventet på å komme inn i behandling igjen.

– Jeg hadde gitt opp på mange områder. Men jeg hadde likevel fighten i meg. Jeg ville leve, sier hun.

Det tok åtte måneder fra hun fikk plass til hun kom inn til behandling, og hun holdt på miste plassen sin fordi hun egentlig skulle sitte inne på grunn av noen dommer for «småkriminalitet». Heldigvis fikk hun beholde plassen, og ble værende i ett år på rusklinikken. Det ble et tøft år, og hun måtte jobbe hardt med seg selv. Men det ga resultater, og plutselig var dagen der da hun skulle ut igjen. Det var da hun kjente at hun stod på kanten av et stup.

– Jeg tenkte «Å, nei, nå skal jeg bo i leilighet og være i NAV igjen. Det har funket utrolig dårlig før». Jeg fikk panikk, forteller Anette.

Men så fikk hun høre om opplegget på Jegersberg gård, og det tente et håp i henne.

Driver business sammen

Rehabiliteringsopplegget på Jegersberg er nemlig helt annerledes enn alle andre tilbud for rusavhengige i Norge. De tilbyr et sted hvor man bor, jobber og i fellesskap driver en virksomhet.

– Det er reelt arbeid, reelle kunder og reelle penger. Det er en måte leve på. Det er fellesskapet som bærer det, de ansatte legger kun

Når man kommer til Jegersberg gård flytter man inn i et fellesskap av rusavhengige som i dag lever et rusfritt liv. Her er Anette, Kent og den nyeste innflytteren på gården.

En viktig del av den daglige jobben til Kent er å gjøre klar for til hestene på gården.

til rette for vekst, forklarer Kristine Vigsnes, som er prosjektansvarlig i «fase 2» på Jegersberg gård.

Konseptet her er inspirert av San Patrignano i Italia, som har utviklet et helt lite samfunn bestående av rundt 1500 rusavhengige som jobber og driver stedet sammen. Basta i Sverige er en annen inspirasjonskilde, hvor de driver med oppdrett av hester.

Det var egentlig tilfeldig at det ble en gård i Kristiansand, det viktigste var finne et sted hvor man kunne legge til rette for forretningsutvikling, forklarer Vigsnes. Også stod dette stedet ledig. At det ble nettopp her, er de veldig glade for nå.

– Det er på landet, men sentrumsnært. Det er også et populært turområde, og det er hyggelig at så mange går forbi. Vi har også barnehager som er innom her, sier Vigsnes.

Jegersberg gård ligger i idylliske omgivelser med god plass til både mennesker og dyr.

Kent har vært her i halvannet år, og er hesteansvarlig på Jegersberg gård. - Det var skummelt å jobbe med hestene i begynnelsen, men nå er det utrolig gøy og givende, sier han.

Anette husker godt hva hun tenkte første gang hun kom hit.

«Wow, er dette stedet laget for meg?». For det var nettopp et slikt sted hun trengte for å kunne falle til ro og få ordentlig tid til å legge et grunnlag for livet videre.

- Behandles til noe

Når man kommer hit får man tildelt en mentor som er en tidligere rusmisbruker. Og etter en stund blir man selv mentor, og kan veilede andre. Det er mentorene som får i oppgave å ta i mot de nye som kommer hit, slik at det i praksis ikke er behov for så mange ansatte.

Fred Rune Rahm, lege og spesialrådgiver i KoRus – Sør, sier at denne modellen er helt unik i Norge.

- Den bygger blant annet på «Contingency

management», altså et belønningssystem, noe som ikke er mye brukt i Norge, sier Rahm. Han har mange års erfaring fra rus- og psykiatrifeltet, og ser fordelene ved et slikt system.

– Man vil oppleve at innsats og god adferd lønner seg. Egeninnsatsen gjør at stedet går rundt, og en blir etter hvert mentor. Det bygger på mestring og tillit, sier han.

Anette ble selv mentor på rekordtid. Etter kun fem måneder var hun klar for å ta steget videre inn i ansvarsrollen. Det har betydd enormt mye for henne.

– Å få den tilliten er gull verdt. Det går nesten ikke an å beskrive. Jeg er vant med å få det motsatte, så man blir veldig ydmyk, sier hun.

Fordi dette stedet tilbyr meningsfulle arbeidsoppgaver, mener Rahm det bygger opp et solid grunnlag for veien videre.

- Det viktigste er ikke hva vi gjør, men hva de gjør. Det er fellesskapet som bærer dette stedet, sier Kristine Vigsnes som er prosjektleder ved Jegersberg gård.

– Det er ansvarliggjøring fra første dag, og det er ikke rom for å ta en passiv rolle. Du kvalifiserer deg for arbeidslivet. Du behandles altså ikke ut av noe, men til noe, sier han.

Framtidsdrømmen

Anette har siden hun kom hit tatt noen studier om hunder ved siden av jobben. Det har blitt en voksende interesse, og hun har tydeligvis et godt lag med de firbente vennene.

– Det er terapi i seg selv. Å ha ansvar for hundene gir meg utrolig mye. Hvis jeg får jobbe videre med Hundedagis og utvikle den, er det i mine øyne den beste jobben jeg kunne ha fått.

Hun tenker på hvordan livet hennes hadde sett ut om hun ikke hadde kommet hit.

– Jeg liker å tro at jeg hadde klart meg, men jeg vet ikke om jeg hadde overlevd en runde til. Jeg klarer å stå i vanskelige ting, men har en grense som alle andre. Jeg har alltid taklet det ved å ty til rusmidler, det har vært min måte å gjøre ting på. Hvis ikke jeg hadde fått plass her, tror jeg ikke at jeg hadde levd veldig lenge, sier hun.

Den viktigste oppgaven framover blir å finne

ut hva hun skal jobbe med når hun kommer ut herfra.

– Jeg drømmer om en litt A4-greie. Få seg en jobb man trives i, treffe noen man kan leve livet med, skape seg en egen familie. Jeg har det bra nå, men må ut herfra en eller annen gang. Det er greit å få med seg noe av livet, smiler hun. ☒

” – Det er reelt arbeid, reelle kunder og reelle penger.